

Intervenció de Josep Carles Rius en l'acte d'entrega de la menció especial mitjans de comunicació del Premi Solidaritat 2016

Molt honorable presidenta del Parlament de Catalunya

Representants de les institucions.

En primer lloc, vull agrair a l'Institut de Drets Humans de Catalunya la seva distinció.

La veritat que ens ha fet molta il·lusió perquè hem sentit que potser estem una mica més a prop d'aconseguir la utopia que perseguíem quan vam constituir la Fundació Periodisme Plural.

I també ens fa una especial il·lusió que la nostra menció coincideixi amb el premi Solidaritat 2016 al moviment dels iaioflautes.

Penso que tant vosaltres com nosaltres venim del mateix convenciment. De que calia fer alguna cosa per defensar les conquestes socials, que tant han costat aconseguir i que la crisi ha posat en perill.

Vam néixer al mateix temps, l'any 2012, en el pitjor moment de la gran depressió. Els iaioflautes amb les seves mobilitzacions i nosaltres amb la construcció d'un espai de periodisme independent, crític i lliure, i amb vocació de servei a la societat.

Amb la voluntat de crear eines útils per les comunitats que estan en primera línia en la defensa dels drets essencials, de l'educació, de la salut, del treball, de l'habitatge...

Dels drets humans, en definitiva, que són els mateixos motius que van portar als iaioflautes a les mobilitzacions. Per tant ens sentim en el mateix vaixell i estem contents de trobar-nos avui, aquí, al Parlament de Catalunya, al vostre costat. Enhorabona i gràcies per tot el que heu fet.

La societat implicada i compromesa és més necessària que mai.

I el periodisme també.

Un periodisme amb vocació de servei públic, que aporti pensament crític i veracitat en un oceà d'informació en el que, al costat de les notícies hi viatgen sovint els prejudicis, les manipulacions i, fins i tot, les mentides.

El periodisme honest i responsable és més necessari que mai.

El necessitem als Estats Units per fer front a les actituds feixistes de Trump. A Gran Bretanya perquè el Brexit no derivi en xenofòbia. A França, a Holanda, a Àustria, a Polònia... Per defensar els valors d'Europa en front la temptació de l'egoisme de l'extrema dreta. El necessitem en tots els països on el periodisme representa la lluita per la llibertat i els periodistes s'hi juguen la vida.

I el necessitem al nostre país per aconseguir una democràcia de qualitat i, també, una societat més justa.

Necessitem un periodisme que estigui al servei dels ciutadans i no dels poders. Que cerqui la veracitat i no la propaganda. Que doni més dades i menys emocions, perquè els ciutadans tinguin el màxim d'informació rigorosa a l'hora de prendre les seves decisions. Que doni veu a qui no la té. Que faci visible les persones i els fets que els poderosos voldrien invisibles.

Hi ha molts periodistes que ho intenten dins els mitjans convencionals. Sovint a contracorrent del que marquen les seves pròpies direccions. O com a *freelances*, des de la més absoluta precarietat. O, com es el nostre cas, des de nous mitjans independents.

Aquestes tres actituds estan molt ben representades en els reconeixements que ha fet fins ara l'Institut de Drets Humans de Catalunya. Ens sentim identificats amb tots ells i per nosaltres és un honor formar part d'aquesta llista.

Tinc la convicció que aquesta llista, i la nostra pròpia experiència, demostra que el periodisme té un gran futur. Que hi ha immenses possibilitats. Comptem amb dos grans aliats. Les noves tecnologies, que ens permeten, amb recursos modestos, competir. I una part de la societat que ha decidit participar en la comunicació, perquè sap que un periodisme independent i lliure és crucial per a la democràcia.

La democràcia necessita un periodisme lliure i, també, una ciutadania activa, mobilitzada. Amb les idees clares. Amb la convicció que tots dos, periodistes i ciutadans, ens necessitem. Però que cadascú ha d'exercir el seu paper. El periodista ha de vetllar per la qualitat democràtica amb una informació veraç, rigorosa, independent, crítica, que compleixi el seu paper de contrapoder. I el ciutadà exigir a les institucions, i també a la pròpia premsa, el compliment dels seus deures ètics.

Perquè aquí rau la clau de la crisi de la premsa i de les institucions. La premsa va deixar de tenir els lectors com a única prioritat. Eren només l'instrument per aconseguir altres objectius. I els partits que controlaven les institucions van deixar de pensar en els ciutadans i només van veure electors que els permetessin quedar-se al poder. Per això la reconstrucció del periodisme, i de les institucions, passa per tornar als orígens, a l'ètica. Al compliment de les funcions que una societat democràtica espera, i exigeix, dels mitjans de comunicació i de les institucions.

I, cal recordar-ho avui i aquí, que el marc ètic del periodisme, de les institucions y de tota la societat ha de ser els drets humans, recollits en la Declaració Universal dels Drets Humans.

Internet ha creat la sensació que ja no calen intermediaris entre la realitat i els ciutadans. Que els ciutadans poden conèixer, i explicar, directament els fets. Sense la intervenció dels periodistes. Un somni pretès, en primer lloc, per tots els poders, que preferirien comunicar-se directament amb els seus electors o clients.

Però passa tot el contrari, com més informació hi ha, més necessària és la funció mediatra del periodista. La funció de verificar. La funció d'interpretar i analitzar aquest cabal immens d'informació per donar-li un sentit, que serveixi per conèixer i comprendre la realitat. Per trobar els 'per què'. I, sobretot, per descobrir, entre els oceans de la informació, aquells fets que no emergeixen, que segueixen ocults, que els poderosos no volen que se sàpiguen.

El periodisme, això sí, ha de complir aquesta demanda ètica des de la humilitat. Perquè ha perdut el monopoli de la jerarquia. Perquè ara qui decideix l'ordre d'importància dels fets és el ciutadà, a partir de la decisió de compartir, o no, les informacions quan participa en la 'gran conversa' a la xarxa.

Per això el major repte del periodisme passa per crear 'illes de credibilitat' que permetin guanyar-se un lloc en el 'cercle de confiança' dels ciutadans.

Aquestes 'illes de credibilitat' i cohesió social són els mitjans de comunicació que fan la seva feina amb honestedat i els periodistes que aconsegueixen fer sentir la seva veu.

La clau està en crear mitjans que construeixin la seva credibilitat a partir de la suma de periodistes que aportin trajectòries i vocacions d'independència professional.

Com periodistes que es van implicar en la Fundació, com l'enyorada Margarita Riviere, el José Martí Gómez, el Juanjo Caballero, el José Ramon Gonzalez Cabezas, l'Andreu Missé, el Siscu Baiges, el David Dusster, el Jordi Mumbrú, el Dani Cordero, el Pere Ortín, la Rut Vilar, la Noélia Roman, l'Antonio Baños, el Xavier Febrés, el Jordi Subirana i molts d'altres.

I persones que des de fora del periodisme també s'han implicat, com el Xavier Atance, la Marina Subirats, el Juan León, l'Emili Ferrer, el Jaume Vilarrasa, el Jordi Borja, la Gemma Sendra, el Joan Subirats, Iván de la Nuez o l'Andreu Mayayo, entre molts més,

I la clau està en poder comptar amb una redacció que fa possible la odissea que és editar cinc diaris digitals: *Catalunya Plural*, *El Diari de l'Educació*, *El Diari de la Sanitat*, *El Diari del Treball* i, des de fa tres mesos, *El Diario de la Educación*.

I tot això hagués estat impossible sense l'esforç de periodistes com el Joao França, el Pau Rodríguez, el Víctor Saura, el Tomeu Ferrer, l'Arturo Puente, la Blanca Blay, l'Oriol Solé, la Sandra Lázaro, la Sónia Calvó, el Yerai Iborra, la Caralp Mariné, el Pablo Gutiérrez, el Jordi Molina o la Victòria Oliveres.

Considero que és el moment que els periodistes prenguem la iniciativa, que busquem noves fórmules editorials, que creem espais lliures i independents per al periodisme, com hem intentat nosaltres amb la Fundació Periodisme Plural. És una fórmula que, ben entesa, permet proclamar des del primer moment i amb total transparència que el periodisme no hauria de tenir 'ànim de lucre', sinó de servei als ciutadans.

Al servei de comunitats de lectors.

Amb credibilitat i amb un horitzó ètic.

Amb la implicació dels ciutadans

Amb una aliança entre el periodisme i una societat activa.

Amb fórmules econòmiques que garanteixin la nostra independència

Crec que estem en el camí correcte. I potser una de les millors proves és que avui, aquí, ens acompanyeu persones que, des dels mons de l'Educació, de la Sanitat, del Treball... esteu al nostre costat i també us sentiu part del nostre projecte.

I per tant, moltes gràcies

El nostre repte, i el nostre compromís, és estar a la vostra altura, i a l'altura del reconeixement que avui rebem en el Parlament de Catalunya.

Des del periodisme seguirem lluitant pels drets humans al vostre costat, dels que ho feu a peu de carrer, a les escoles, als centres sanitaris, als llocs de treball, i també dels que ho feu des de les institucions.

Moltes gràcies